

Dorota Wyżnikiewicz

Komentarz do bilansu płatniczego Polski za II kwartał 2017 roku

W II kwartale 2017 roku **saldo obrotów bieżących bilansu płatniczego było ujemne** (w porównaniu do nadwyżki uzyskanej w tym samym kwartale poprzedniego roku) i wyniosło -4,0 mld PLN (blisko -1,0 mld EUR), co stanowiło -0,8 proc. PKB (w II kwartale 2016 roku 1,7 proc. PKB)¹.

Wystąpienie deficytu obrotów bieżących było spowodowane obniżeniem utrzymującej się od dwóch lat nadwyżki w obrotach towarowych oraz wzrostem deficytu w dochodach pierwotnych i wtórnych². Poprawa salda usług oddziaływała w przeciwnym kierunku.

Odnotowano **nadwyżkę na rachunku kapitałowym** w wysokości 3,8 mld PLN wobec zbilansowanego salda w tym samym kwartale 2016 roku, dzięki czemu łączne saldo obrotów bieżących i kapitałowych w II kwartale br. było zbilansowane.

Warto zwrócić uwagę na kilka zjawisk, które mogą przyczynić się do zmian w bilansie płatniczym w przyszłości. Oczekiwane przyspieszenie inwestycji, wynikające m.in. z rosnącego wykorzystania funduszy unijnych wpłynie na wzrost zapotrzebowania na import. Także prawdopodobny wzrost cen ropy jest czynnikiem wskazującym na możliwość ponownego **wystąpienia deficytu w obrotach towarowych**.

Niepewność utrzymująca się w relacjach Polski z UE w zakresie **świadczenia usług transportowych przez polskie firmy za granicą** nie spowodowała obniżenia wpływów z tej działalności. Wydaje się jednak, że zapowiadane ograniczenia dotyczące pracowników delegowanych w krajach UE przyczynią się do zmiany tej tendencji utrzymującej się od wielu lat.

Od 2004 roku rosną **wynagrodzenia przekazywane przez imigrantów pracujących w Polsce** (z 2,0 mld PLN w 2004 roku do 13,8 mld PLN w 2016 roku), ale już drugi kwartał z rzędu obserwujemy znaczne przyspieszenie w porównaniu do tego samego kwartału poprzedniego roku (z 3,4 mld PLN w II kwartale 2016 roku do 5,3 mld PLN w II kwartale br.). Powodem było gwałtowne zwiększenie liczby zatrudnionych obcokrajowców (liczba zaświadczeń o zamiarze zatrudnienia obcokrajowców i zezwoleń na pracę zwiększyła się o około połowę) oraz wzrost płac. Jednocześnie spadły wynagrodzenia przekazywane do Polski przez emigrantów (z 3,4 mld PLN w II kwartale 2016 roku do 3,1 mld PLN w II kwartale br.). Od 2004 roku wynagrodzenia otrzymane od emigrantów wzrosły z 13,1 mld PLN do 17,1 mld PLN w latach 2006-2007, a następnie ponownie spadły do 13,3 mld PLN. W efekcie rośnie deficyt wynagrodzeń w bilansie płatniczym.

Utrzymująca się tendencja wzrostowa **w dochodach z zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Polsce** może przyczynić się do zwiększenia deficytu w dochodach pierwotnych, a tym samym w obrotach bieżących bilansu płatniczego.

¹ http://www.nbp.pl/home.aspx?f=/statystyka/bilans_platniczy.html

² Dochody pierwotne obejmują wynagrodzenia pracowników, dochody z kapitału (w postaci inwestycji bezpośrednich, portfelowych i pozostałych oraz pozostałe dochody pierwotne czyli część funduszy unijnych (subsytia dla rolnictwa - Wspólna Polityka Rolna) i część składki płaconej do UE.

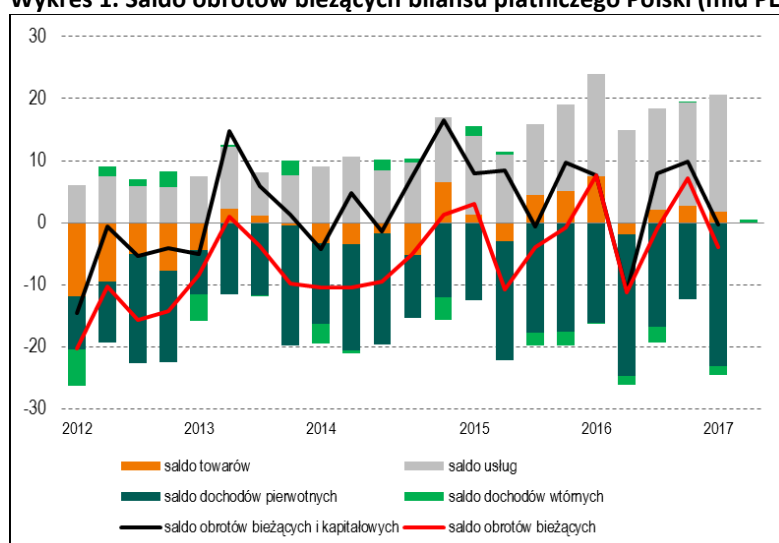
Dochody wtórne to transfery bieżące pomiędzy rezydentami (sektor rządowy i pozostałe sektory) a nierezydentami. Zawierają m.in. darowizny, pomoc międzynarodową – nieodpłatny eksport i import, przekazy zarobków, składki członkowskie, spadki, renty i emerytury, alimenty, odszkodowania.

Natomiast rosnący **napiływ funduszy z UE na rachunek kapitałowy** wskazuje, że wreszcie w coraz większym zakresie gospodarka korzysta z funduszy o charakterze inwestycyjnym. W bilansie płatniczym będzie to oddziaływało w kierunku równoważenia łącznego salda obrotów bieżących i kapitałowych.

Na rachunku finansowym spadek pasywów tzn. odpływ kapitału zagranicznego zrównoważył spadek aktywów, czyli powrót do Polski kapitału zainwestowanego za granicą. O odpływie kapitału zagranicznego zdecydowało wycofanie się zagranicznego inwestora bezpośredniego (w czerwcu UniCredit odsprzedał udziały w Banku Pekao). Była to transakcja jednostkowa. Ponadto ograniczenie aktywnego zarządzania rezerwami NBP uwidoczniło się w postaci spadku zobowiązań NBP (w pozostałych inwestycjach) zrównoważonego spadkiem rezerw banku centralnego.

Niewielkie zmiany **zadłużenia zagranicznego brutto Polski** (przede wszystkim dzięki spadkowi zadłużenia NBP) powodują, że relacja zadłużenia do PKB nadal pozostaje na poziomie przekraczającym 70 proc. Również **międzynarodowa pozycja inwestycyjna netto Polski** utrzymuje się poniżej -60 proc. PKB.

Wykres 1. Saldo obrotów bieżących bilansu płatniczego Polski (mld PLN)

Źródło: dane NBP

Tablica 1. Bilans płatniczy Polski (mln PLN)

	2015	2016	2015q1	2015q2	2015q3	2015q4	2016q1	2016q2	2016q3	2016q4	2017q1	2017q2
Rachunek bieżący	-10 229	-5 380	1 319	3 066	-10 696	-3 918	-737	7 618	-11 298	-963	7 178	-3 999
Saldo obrotów towarowych	9 326	12 834	6 561	1 318	-3 010	4 457	5 163	7 479	-1 875	2 067	2 773	1 732
Saldo usług	45 610	61 428	10 458	12 703	11 030	11 419	13 846	16 410	14 905	16 267	16 538	18 826
Saldo dochodów pierwotnych	-61 535	-73 544	-12 077	-12 488	-19 165	-17 805	-17 603	-16 216	-22 884	-16 841	-12 398	-23 105
Saldo dochodów wtórnych	-3 630	-6 098	-3 623	1 533	449	-1 989	-2 143	-55	-1 444	-2 456	265	-1 452
Rachunek kapitałowy	42 510	19 536	15 194	4 829	19 173	3 314	10 455	-19	201	8 899	2 676	3 756
Rachunek finansowy	2 296	-2 111	8 323	1 908	3 843	-11 778	268	2 619	-5 869	871	1 110	339
Inwestycje bezpośrednie: saldo	-38 666	-21 712	-12 970	874	-9 011	-17 559	-16 801	-8 464	-2 971	6 524	-5 314	10 888
Inwestycje portfelowe: saldo	11 865	-15 437	-2 042	6 402	7 380	125	22 919	-19 097	-1 688	-17 571	-5 213	-7 978
Pozostałe inwestycje: saldo	29 644	-54 769	15 350	-24 269	11 479	27 084	-20 618	-11 381	-7 727	-15 043	27 089	12 047
Pochodne instrumenty finansowe	-3 663	539	-1 083	-686	-1 809	-85	351	-303	-268	759	-737	-1 973
Oficjalne aktywa i rezerwy	3 116	89 268	9 068	19 587	-4 196	-21 343	14 417	41 864	6 785	26 202	-14 715	-12 645
Saldo błędów i opuszczeń	-29 985	-16 267	-8 190	-5 987	-4 634	-11 174	-9 450	-4 980	5 228	-7 065	-8 744	582

Źródło: dane NBP